

ivakavuvuli ena yalovinaka kei na vosota, sikova e dua na tauvimate se sa tu ga e vale. Na veimalanivosa kei na ivalavala vakaoqori kei na vuqa tale e rawa ni tukuna na loloma.

E vakabauta o Dale Carnegie, e dua na dauvolaivola kilai ka qasenivuli mai Amerika, ni tu vei keda yadua na “kaukauwa me vakalevutaka cake [na] iwiliwili ni marau e vuravura . . . ena nona cavuta e vica na vosa ni vakavinavinaka dina vua e dua e galili ka yalolailai.” E kaya kina, “E rairai o sa na guilecava beka ni mataka na vosa ni yalovinaka o cavuta nikua, ia o koya e cavuti vua ena nanuma tu ena nona bula taucoko.”¹²

Me da tekivu oqo, nikua sara ga, me da dau vakaraitaka na loloma vei ira kece na luve ni Kalou, se ra lewe ni noda matavuvale, noda itokani, noda veikilai, se o ira eda sega sara ga ni veikilai. Ni da duri cake ena veimataka yadua, me da lewa me da sotava ena loloma kei na yalovinaka na veika kecega ena yaco mai vei keda.

E sega ni vakasamataki rawa, kemuni na taciqo kei na ganequ, na loloma ni Kalou ena vukuda. Ena vuku ni loloma oqo, a tala mai kina na Luvena, ena Nona lomani keda sa solia kina na Nona bula ena vukuda, me da rawata na bula tawamudu. Ni sa yaco me da kila rawa na isolisoli sega ni vakatauvatani rawa oqo, ena vakasinaiti na yaloda ena loloma vua na Tamada Tawamudu, vua na iVakabula, kei na kawatamata kecega. Me yaco me vakakina sa noqu masu bibi ena yaca tabu i Jisu Karisito, emeni. ■

IDUSIDUSI

1. Maciu 22:36–39.
2. Marika 12:31.
3. 1 Joni 4:21.
4. Luke 23:34.
5. Sega ni Kilai o Koya e Vola, ena Richard L. Evans “The Quality of Kindness.” *Improvement Era*, May 1960, 340.
6. *Na iVakavuvuli nei Spencer W. Kimball* ed. Edaward L. Kimball (1982) 483.
7. Raica na “Injured Boy Flown to Safety.” *Daily Sitka Sentinel* (Alaska), Oct. 22. 1981.
8. Moronai 7:47.
9. Gordon B. Hinckley. “Let Love be the Lode-star of Your Life,” *Ensign*, May 1989; 67.
10. Raica na Vunau & Veiyalayalati 121:43.
11. “Maud Muller,” Ena *The Complete Poetical Works of John Greenleaf Whittier* (1878), 206 vakabibitaki na ikuri.
12. Dale Carnegie, in, for example, Larry Chang, *Wisdom for the Soul* (2006), 54.

Mai vei Peresitedi Boyd K. Packer

Peresitedi ni Kuoramuni ni iApositolo Le Tinikarua

Na iVakadinadina

Au gadreva meu wasea vei kemuni na dina o ya ka yaga sara meda kila.

Na gauna ni valu kei na veilecayaki sa sala tiko ni noda raica vakatitobu na veika e yaga dina.

Na iKarua ni Valu Levu a dua na gauna lomolomora vakayalo vei au. Au a biuta mai noqu itikitiko mai Brigham City, e Utah, kei na ivakadinadina lalai kau a gadreva me vakalevu cake. Sa voleka ki na neimami kalasi torocake ena vica na macawa mai oqo me tadrava yani na vanua ni valu. Ena noqu ilesilesi ena yanuyanu o Ie Shima, ena vualiku kei Okinawa, e Japani, au a sotava vakalevu na vakatitiqa kei na veilecayaki. Au a gadreva e dua na ivakadinadina ni kosipeli. Au a gadreva meu *kila!*

Dua na bogi au a sega ni moce rawa, au biuta noqu valelaca ka curuma e dua na qara-ni-valu e caka ena tuvai na dramu ni waiwai 50 na qaloni e vakasinai ena nuku ka veitaqataqai wavoki. E sega na delavuvu, kau qasi sara e loma, ka raica yani na kalokalo e maliwa lala, ka tekiduru ka masu.

A yaco mai e dua na ka ni sa vakacagau. Au sega ni vakamacalataka rawa na ka ena yaco keu guta meu cakava sara. E sega na kaukauwa meu vakamacalataka kina, ia e makare tu nikua me vaka ga na bogi ena 65 na yabaki sa oti. Au kila ni o ya e noqu

dina ga, na ivakaraitaki ki vua ga e dua. E vinaka niu sa kila. Au sa *kilavakaidina*, ni a soli mai vei au. Ni oti e dua na gauna, au a qasi mai na qara-ni-valu o ya ka taubale, ka maqusa lesu, ki na noqu idavodavo. E a bogi ni noqu reki kei na kurabui ni yaloqu.

Au a sega ni nanuma meu tamata digitaki, kau vakasamataki ke sa yaco vei au na mataqali ka vakaoqo, sa rawa talega me yaco vua e dua tale. Au se vakabauta tikoga o ya. Ena veiyabaki a tarava, au sa mai kila vakavinaka ni ka a yaco o ya vei au sa dua na rarama me muri kei na icolacola me colati.

Au gadreva meu wasea vei kemuni na dina o ya ka yaga sara meda kila, na veika au sa vulica ka sotava volekata na 90 na yabaki ni noqu bula ka 50 na yabaki ni noqu Vakaitutu Raraba. E vuqa na ka au sa mai kila era yavutaki tiko ena veika e sega ni rawa ni vakatavulici ia e rawa ni vulici.

Me vakataka ga na vuqa na ka era yaga cecere, na kila-ka sa yaga tawamudu era yaco ga mai ena masu kei na vakasama vakatitobu ni tamata yadua. Ni semati vata oqo, ena lolo kei na vulici ni ivolanikalou, ena sureta mai na veivakauqeti kei na ivakatakila kei na vakasolokakana ni Yalo Tabu.

Sa soli mai kina na ivakasala mai lagi ni da vulica na vunau ena vunau.

Na yalayala ni ivakatakila ni “veika kecega eda mai vulica ka kila ena bula oqo, e na tu ga vei keda ni da sa tucake tale mai na mate” kei na “ka e vulica ka kila [e rawati] ena . . . gugumatua kei na talairawarawa” (V&V 130:18–19).

E dua na kila tawamudu au sa mai kila o ya ni bula tiko na Kalou. Sai Koya na Tamada. Eda sa Luvena. “Keimami vakabauta na Kalou, na

Tamada Tawamudu, kei na Luvena ko Jisu Karisito, kei na Yalo Tabu” (Yavu ni Vakabauta 1:1).

Mai na itutu taucoko a rawa Vua me vakayagataka, a digitaka o Koya me kacivi me “Tamada.” A vakarota na iVakabula, “O koya mo dou qai masu vakaoqo: Tamai keimami mai lomalagi” (3 Nifai 13:9; raica talega na Maciu 6:9). Nona vakayagataka na yaca “Tamada” sa lesoni tiko vei keda kece ni da sa mai kila vakavinaka na veika cava e yaga sara ki na bula oqo.

Na mataitubutubu sa dua na madigi tabu, ka vakatau ena yalodina, sa rawa me veivakalougatataki tawamudu. Na icavacava cecere ni itaviqaravi taucoko ni Lotu o ya vei tagane kei watina kei na luvedrau mera bula marau tiko e vale.

O ira era sega ni vakamau se o ira era sega ni vakaluveni rawa era sega ni vakuwai mai na veivakalougatataki tawamudu era vakasaqara ia ena gauna oqo, e sega tiko ni yaco vei ira. Eda dau sega tu ni kila na sala kei na gauna e yaco mai kina na veivakalougatataki, ia na yalayala ni torocake tawamudu ena sega ni cakitaki vua e dua sa yalodina sa cakava ka maro-roya tiko nona veiyalayalati tabu.

Nomu gagadre vuni kei na tagi vakamamasu ena tara na yalodrau ruarua na Tamada kei na Luvena. Ena soli vei iko e dua na Nodrau veivakadeitaki ni na vakasinaiti nomu bula ka na sega ni yali vei iko na veivakalougatataki e yaga.

Niu italai ni Turaga, ka cakacaka ena itutu au sa mai tabaki kina, au sa solia vei ira era ituvaki vakaoqo na yalayala ni veika yaga ni nomuni vakabulai ka vakacerecerei ena yaco mai vei kemuni ena kena gauna donu ga. Na lugalala ena tawa mai, kei na yalo e rarawa tiko ni sa kavoro na lalawa kei na gagadre ena vakacegui.

E dua tale na dina au sa mai kila o ya ni bula dina tiko na Yalo Tabu. Sai koya na ikatolu ni Lewetolu Vakalou. E Nona ilesilesi me tukuna na ka dina kei na ivalavala dodonu. E dau vakatakilai Koya ena sala e vuqa, oka kina na tiko sautu kei na veivakadeitaki. E dau solia talega na veivakacegui, veidusimaki, kei na veivakadodonutaki ni sa gadrevi. Na veitokani ni Yalo Tabu e tomani tikoga ena noda bula taucoko ena bula dodonu.

E dau vakatikori na isolisoli ni Yalo Tabu ena dua na cakacaka tabu ni kosipeli. E dua e tiko vua na lewa ena tabaka na buradelana e dua na lewe vou ni Lotu ka cavuta na vosa oqo: “Ciqoma na Yalo Tabu.”

Na cakacaka tabu oqo e sega ni veisautaki keda e matanavotu, ia kevaka eda vakarorogo ka muria na veivakauqeti, eda na ciqoma na

Mexico City, Mexico

veivakalougatataki ni Yalo Tabu. Ira yadua na luvena tagane kei na yalewa na Tamada Vakalomalagi era na kila na dina ni yalayala nei Moronai: “Ia na kaukauwa ni Yalo Tabu ena vakatakila vei kemudou na *dina* ni veika kecega” (Moronai 10:5; vakamatatataki).

E dua na dina vakalomalagi au sa kila ena noqu bula o ya na noqu ivakadinadina baleti Jisu Karisito.

E ka bibi ka veitokoni na veika kece eda cakava, sa yavutaki ena ivakatakila kecega, o ya na yaca ni Turaga, sai koya na lewa eda cakacaka tiko kina ena Lotu. Na masu yadua e cabori, nodra talega na lalai, e tini tiko ena yaca i Jisu Karisito. Na veivakalougatataki yadua, cakacaka tabu yadua, veitabaki yadua, kei na cakacaka vakadonui sa vakayacori ena

yaca i Jisu Karisito. Oqo na Nona Lotu, ka sa vakayacani Vua—Na Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai (raica na V&V 115:4).

Na italanoa cecehia ena iVola i Momani ni nodra a “masu tiko na Nifai vua na Tamada ena yaca [ni Turaga].” A rairai mai na Turaga ka taroga:

“A cava dou sa vinakata meu kitaka vei kemudou?”

“Eratou sa kaya vua: Turaga, ni tukuna vei keitou na cava me yaca ni lotu oqo; ni ra sa veiletitaka tiko na tamata na ka oqo.

“A sa kaya vei iratou na Turaga: A cava era sa vosa kudrukudru ka veileti kina na tamata ena ka oqo?”

“Era sa sega li ni wilika na ivolatabu ni sa tukuna mo dou vakatokai e na yaca i Karisito, sai koya na yacaqu?”

Ia dou na kacivi ena yaca oqo ena siga mai muri;

“Ia ko koya yadua sa taura na yacaqu ka vosota me yacova na ivakataototi, ena bula vakaidina. . . .

“Ia na ka kecega dou sa kitaka, mo dou kitaka ena yacaqu; o koya mo dou vakatoka na lotu oqo e na yacaqu; ka kerea vua na Tamaqu e na yacaqu me vakalougatataka ena vukuqu” (3 Nifai 27:2–7).

Na Yacana ga, o Jisu Karisito, “ni sa sega sara e dua tale na yaca e ruku i lomalagi sa soli kivei ira na tamata, meda bula rawa kina” (Cakacaka 4:12).

Ena Lotu eda sa kila tiko o cei o Koya: o Jisu Karisito, na Luve ni Kalou. Sai Koya na Luvena Duabau sa Vakaturubura na Tamana. Sai Koya a mai mate ka sa bula tale. Sai Koya na noda Dautataro vei Tamana. “Mo drau tara na nomudrau yavu ena uluvatu ni noda iVakabula, sai Koya na Karisito, na luve ni Kalou” (Ilamani 5:12). Sai Koya na iyaqa e tauri keda ka taqomaki keda yani ena cava ni bula oqo.

Ena vei Sigatabu yadua e vura-vura taucoko era soqoni vata mai na veimatani se duidui vosa, masulaki na sakaramede ena dua vata ga na vosa. Eda sa taura vei keda na yaca i Karisito ka dau nanumi Koya tikoga. Sa vakatikori tu oqori kivei keda.

E kaya o parofita Nifai, “Ia eda sa tukuni Karisito, ka rekitaki Karisito, ka vunautaki Karisito, ka parofisaitaki Karisito, ia eda sa vola na veika sa vakatakilai vei keda, mera kila kina na noda kawa na sala me bokoci kina na nodra ivalavala ca” (2 Nifai 25:26).

Oi keda yadua me sa tiko na noda ivakadinadina baleta na Turaga o Jisu Karisito. Eda sa qai wasea na noda ivakadinadina ki na noda matavuvale kei ira na tamata.

Ena veika kece oqo, meda nanuma tiko e dua o vu-ni-meca e saga tiko me vakacacana na cakacaka ni Turaga. Meda digitaka o cei meda muria. Na rawarawa ni noda taqomaki o ya meda digitaka vakaikeda noda muria na iVakabula, meda vakadeitaka noda na yalodina tikoga Vua.

Ena Veiyalayalati Vou, e vola o Joni ni so era sega ni vakadeitaki ira vua

na iVakabula kei na Nona ivakavuvuli, ka “ra sa suka tani kina e lewevuqa vei ira na nona tisaipeli, a ra sa sega tale ni lako vata kaya.

“Sa qai kaya ko Jisu vei ira na lewe tinikarua, Dou sa via lako tani talega koi kemudou?

“Sa qai kaya vua ko Saimoni Pita, Kemuni na Turaga, keitou na lako vei cei? Sa tu ga vei kemuni na vosa ni bula tawamudu.

“Ia keitou sa vakabauta ka kila ni sai kemuni na Karisito, na Luve ni Kalou bula” (Joni 6:66–69).

Sa mai rawata o Pita na veika e rawa ni vulica e dua sa tisaipeli ni iVakabula. Meda solibula vakaidina vei Jisu Karisito, eda sa na ciqoma ni sa noda Dauveivueta ka vakayaco-ka ena noda kaukauwa taucoko meda bulataka Nona ivakavuvuli.

Ena veiyabaki taucoko ni noqu bula ka veivakavulici kei na veiqaravi, ena milioni na maile au wavokiti vura-vura kina, kei na veika kece au sotava, e dua ga na dina cecere au via tukuna. O ya na noqu ivakadinadina baleta na iVakabula o Jisu Karisito.

Rau a vola o Josefa Simici kei Sidney Rigdon na itukutuku tabu oqo:

“Ia me ikuri ni itukutuku kece ka vakadinadinataki kina ko Koya, keirau sa tukuna oqo na kena iotioti me yacova edaidai. Raica sa bula dina tiko ko Koya!

“Keirau a raici Koya vakaidina” (V&V 76:22–23).

Na nodrau vosa sa noqu vosa.

Au vakabauta *kau* vakadeitaka ni o Jisu na Karisito, na Luvena na Kalou ka sa bula tiko o Koya. Sai Koya na Luvena Duabau sa Vakaturaga na Tamana, ka “sa vu mai vua na ka kecega; ia sa iKoya sa lesi me bulia na vura-vura’ io ena vukuna ga era sa yaco kina na lewe i vuravura me ra luve ni Kalou” (V&V 76:24).

Sa noqu ivakadinadina ni sa bula tiko na iVakabula. Au *kila* na Turaga. Au sa Nona ivakadinadina. Au sa kila na Nona solibula cecere kei na Nona loloma tawamudu vei ira kece na luvena na Tamada Vakalomalagi. Sa noqu ivakadinadina cecere ena yalomalua ia ena veivakadeitaki taucoko, ena yaca i Jisu Karisito, emeni. ■

Mai vei Elder William R. Walker
Ena Vitusagavulu

Dina Ena Vakabauta

Eda na vakalougatataki vakalevu o keda yadua kevaka eda kila na italanoa ni vakabauta kei na solibula ka a vakavuna me ra curu na tukada ki na Lotu ni Turaga.

Au taleitaka vakalevu na itukutuku makawa ni Lotu. E rairai me vakataka e levu vei kemuni, sa vakaukauwataka na noqu vakabauta niu kila na nodra yalodina vakasakiti na tubuda ka ra a ciqoma na kosipeli ka dinata na vakabauta.

Ena dua na vula sa oti, era a marautaka kina e 12,000 na itabagone vakasikiti mai na Tikina ni Valetabu e Arizona e Gilbert ni sa tara oti na nodra valetabu vou ena dua na vakatasuasua veivakauqeti, ka vakaraitaka na nodra yalodina me ra buladodonu. Na ulutaga ni nodra soqo na “Dina ena Vakabauta.”

Me vaka era sa vakayacora na itabagone yalodina mai Arizona. Sa dodonu vei keda yadua na Yalododonu Edaidai me da yalataka me da “dina ena vakabauta.”

E kaya na qaqa ni sere, “Dina tu ga ena vakabauta” (“Dina ena Vakabauta,” *Sere ni Lotu*, naba 154).

E rawa ni da vakuria vakaqoqo, “Dina ena vakabauta era a taura na tubui keimami.”

Au vakataroga kevaka era kila na itabagone gugumatua ni Arizona oya na nodra itukutuku makawa ni Lotu—kevaka era kila na itukutuku makawa ni *nodra* yaco na nodra matavuvale me ra lewena na Lotu. Ena dua na ka

vakasakiti kevaka me kila na Yalododonu Edaidai yadua na italanoa ni nodra saumaki mai na Tubudra.

Kevaka o kawa mai vei ira na ivuvunilota se sega, na nodra ivotavota va-kawa ni vakabauta kei na solibula na ivuvunilota Momani sa nomu ivotavota vakawa. Sai koya na ivotavota vakaturaga ni Lotu i Jisu Karisito ni Yalododonu Edaidai.

E dua na iwase vakasakiti ena itukutuku makawa ni Lotu a yaco ena nona vakavuvulitaka voli o Wilford Woodruff, e dua na iApositolo ni Turaga na kosipeli vakalesui mai nei Jisu Karisito e Peritania raraba ena 1840—ni se qai oti ga e 10 na yabaki mai na kena tauyavu na Lotu.

E vakanamata tiko na nodra cakacaka o Wilford Woodruff kei ira tale eso na iApositolo ena veivanua mai Liverpool kei Preston e Igiladi, ka toso vinaka sara tiko. A sa dau masulaka tu ga vua na Kalou o Elder Woodruff, ka qai yaco e muri me Peresitedi ni Lotu, me dusimaki koya ena cakacaka bibi oqo. A basika na veivakauqeti ena vuku ni nona masu me laki vakavulica na kosipeli ena dua tale na vanua.

Sa vakavuvulitaka vei keda o Peresitedi Monson ni da sa ciqoma na veivakauqeti mai lomalagi me da cakava e dua na ka, me caka sara ga